

Cyfrowe źródła informacji

W świecie, gdzie wiedza jest bogactwem, a informacja produktem, w społeczeństwie, w którym wszechobecne są media, umiejętność efektywnego wyszukiwania, analizowania, przetwarzania oraz wykorzystywania informacji jest kluczową kompetencją wpływającą na jakość naszego życia. Każde znalezione źródło powinniśmy właściwie ocenić, przede wszystkim ze względu na jego wiarygodność.

Czym jest digitalizacja, czemu służy?

Digitalizacja, cyfryzacja, ucyfrowienie – wprowadzenie do pamięci komputera tradycyjnych, drukowanych lub rękopiśmiennych materiałów bibliotecznych lub archiwalnych w postaci danych cyfrowych metodą skanowania.

Wiele instytucji kultury pracuje nad digitalizacją i udostępnianiem materiałów z zakresu nauki, sztuki i literatury. Tworzone są pełnotekstowe bazy danych, biblioteki i muzea cyfrowe. Zwykle ich zasoby nie są wyświetlane w popularnych wyszukiwarkach internetowych. Niektóre biblioteki cyfrowe działają na zasadach wolnego dostępu, do innych dostęp mają tylko zarejestrowani użytkownicy. Wynika to najczęściej z ograniczeń licencji, na jakich udostępniane są poszczególne zasoby. Biblioteki cyfrowe o otwartym dostępie często gromadzą utwory stare, które ze względu na wygaśnięcie praw autorskich (70 lat po śmierci autora) przeszły do domeny publicznej.

W celu ułatwienia wyszukiwania w katalogach bibliotek cyfrowych powstają ich federacje i zrzeszenia, takie jak polska **Federacja Bibliotek Cyfrowych** (<http://fbc.pionier.net.pl/owoc>) czy ogólnoeuropejska **Europeana** (<https://www.europeana.eu/pl>). Wyszukiwarki na ich stronach pokazują wyniki z wielu różnych bibliotek jednocześnie, np. Polona, Wolne Lektury, Literat, Staropolska On-line, WBC.

Cyfrowa Biblioteka Narodowa Polona (<http://polona.pl>)

- Co oferuje biblioteka cyfrowa Polona?
- Zawiera teksty literackie, naukowe, dokumenty historyczne, czasopisma, grafikę, fotografie, nuty i mapy.
- Jakie są atuty/ możliwości tego źródła?
- Umożliwia korzystanie ze zbiorów cyfrowych Biblioteki Narodowej – oprócz standardowego wyszukiwania także w opisie i w tekście utworu możliwe jest również przeglądanie biblioteki cyfrowej według kolekcji tematycznych i podziału formalnego dokumentów.

Wolne Lektury (www.wolnelektury.pl)

- Co udostępnia portal Wolne Lektury?
Zbiór lektur szkolnych znajdujących się w domenie publicznej.
- Jakie są atuty/ możliwości tego źródła?
Zawiera teksty opracowane i opatrzone komentarzem, daje możliwość przeszukiwania bazy poprzez autora, rodzaje, gatunki, epoki, motywy i tematy, kolekcje, daje możliwość utworzenia własnej półki z lekturami, daje dostęp do różnych wersji językowych, możliwość odsłuchania lektury – portal zawiera audiobooki.

Wirtualna Biblioteka Literatury Polskiej (www.literat.ug.edu.pl)

- Co udostępnia Wirtualna Biblioteka Literatury Polskiej?
Prezentuje znaczące utwory literatury polskiej wolne od praw autorskich.
- Jakie są cechy/ elementy tego źródła?
Bogaty zasób tekstów literackich, w tym wiele lektur, chronologiczny przegląd dzieł, noty biograficzne o autorach, tłumaczenia biogramów, zestawienie tekstów dzieł z biogramami i ilustracjami.

Staropolska On-line (www.staropolska.pl) - serwis naukowo-edukacyjny poświęcony dawnej kulturze polskiej.

- Co zawiera Staropolska On-line?
Zasadniczą część to biblioteka utworów staropolskiego piśmiennictwa [średniowiecze – renesans – barok] oraz towarzyszący jej wybór opracowań, materiał ikonograficzny i dźwiękowy.
- Jakie są cechy/ elementy tego źródła?
Dział Konteksty gromadzi teksty i opracowania na temat historii, filozofii, religii i sztuki w dawnej Polsce.
- Dział Tradycja zawiera materiały z zakresu kultury starożytnej i biblijnej, europejskiego średniowiecza, renesansu i baroku.
- W dziale Translations zamieszczono tłumaczenia najważniejszych utworów dawnej literatury polskiej. W Bibliografii 2000 odnotowywane są aktualne wydawnictwa książkowe z zakresu literatury staropolskiej itp..

Wielkopolska Biblioteka Cyfrowa (www.wbc.poznan.pl).

- Jakie zasoby posiada ta biblioteka?
Zasoby edukacyjne – skrypty, podręczniki, monografie; zasoby dziedzictwa kulturowego – wybrane zabytki piśmiennictwa znajdujące się w bibliotekach poznańskich; regionalia – piśmiennictwo dotyczące Poznania i Wielkopolski; muzykalia.
- Jakie są cechy/ elementy tego źródła?
Jest to inicjatywa poznańskiego środowiska akademickiego, dostęp do publikacji tu zamieszczonych może być ograniczony na życzenie właściciela praw wydawniczych hasłem lub numerem IP.

Portal <http://www.lektury.gov.pl>

- Serwis zawiera wiele szkolnych lektur wraz z ich wykazem oraz opisami. Książki są dostępne online oraz do pobrania w wielu formatach, także na czytniki. Projekt realizowany w ramach Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej.

Czym jest Katalog Rozproszony Bibliotek Polskich?

KaRo <https://karo.umk.pl>

- **KaRo** (katalog rozproszony) pozwala na dostęp do informacji o zasobach wielu polskich bibliotek i ułatwia wyszukanie interesujących pozycji księgarskich, czasopism lub opisów bibliograficznych.

Czym jest narzędzie internetowe Thinglink?

ThingLink: <http://www.thinglink.com/>

ThingLink umożliwia tworzenie interaktywnych zdjęć. Możemy wzbogacić fotografie o linki do muzyki, zdjęć, stron internetowych, filmów i tworzyć bardzo efektowne prezentacje. Dodane informacje, filmy, zdjęcia pokazują się za każdym razem, gdy widz porusza myszką nad obrazem. Kompozycje z Thinglink mogą być osadzone na blogu lub stronie internetowej, możemy też dzielić się nimi przesyłając link do zdjęcia.

Staniak Agnieszka, *Biblioteki cyfrowe, serwisy i portale internetowe – nowe źródła informacji*, <https://biblioteka.pl/artukul/Biblioteki-cyfrowe-serwisy-i-portale-internetowe-nowe-zrodla-informacji/7439>